

## Spis treści

|                                                                                           | str. |
|-------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| <b>Wykaz skrótów</b> .....                                                                | 11   |
| <b>Spis tabel</b> .....                                                                   | 15   |
| <b>Przedmowa</b> .....                                                                    | 19   |
| <b>Rozdział 1. Wybrane teorie rozwoju regionalnego</b> .....                              | 23   |
| 1.1. Teorie lokalizacji .....                                                             | 24   |
| 1.2. Teorie (neo)klasyczne .....                                                          | 26   |
| 1.2.1. Teoria korzyści komparatywnych .....                                               | 27   |
| 1.2.2. Teoria Keynes'a .....                                                              | 28   |
| 1.2.3. Teoria rozwoju zrównoważonego .....                                                | 28   |
| 1.2.4. Teoria rozwoju niezrównoważonego .....                                             | 29   |
| 1.3. Teorie polaryzacji .....                                                             | 29   |
| 1.3.1. Teoria polaryzacji sektorowej .....                                                | 30   |
| 1.3.2. Teoria polaryzacji regionalnej .....                                               | 30   |
| 1.3.3. Teoria centrum i peryferii .....                                                   | 31   |
| 1.4. Teorie rozwoju „od dołu” .....                                                       | 32   |
| 1.4.1. Teoria potrzeb podstawowych .....                                                  | 32   |
| 1.4.2. Teoria rozwoju autocentrycznego .....                                              | 33   |
| 1.4.3. Teoria niezależnego rozwoju regionalnego .....                                     | 33   |
| 1.4.4. Teoria wykorzystania potencjału endogenicznego .....                               | 34   |
| 1.5. Teorie polityk strukturalnych .....                                                  | 35   |
| 1.5.1. Teoria nieadekwatności rynków .....                                                | 35   |
| 1.5.2. Teoria cyklu wzrostu .....                                                         | 36   |
| <b>Rozdział 2. Kształtowanie się europejskiej polityki regionalnej</b> .....              | 38   |
| 2.1. Podstawowe definicje .....                                                           | 38   |
| 2.2. Początki europejskiej polityki regionalnej (lata 1957–1975) .....                    | 41   |
| 2.3. Rozwój europejskiej polityki regionalnej (lata 1976–1985) .....                      | 45   |
| 2.4. Wielka Reforma polityki regionalnej (lata 1986–1992) .....                           | 49   |
| 2.5. Udoskonalenie sposobów interwencji funduszy strukturalnych<br>(lata 1993–1999) ..... | 52   |
| 2.6. Agenda 2000 i reforma funduszy strukturalnych (lata 2000–2006) .....                 | 53   |
| <b>Rozdział 3. Cele europejskiej polityki regionalnej</b> .....                           | 57   |
| 3.1. Cele realizowane w latach 1989–1993 .....                                            | 57   |

|                                                                                     |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 3.2. Cele realizowane w latach 1994–1999 .....                                      | 59  |
| 3.3. Cele realizowane w latach 2000–2006 .....                                      | 63  |
| <b>Rozdział 4. Zasady europejskiej polityki regionalnej</b> .....                   | 69  |
| 4.1. Zasady generalne .....                                                         | 69  |
| 4.1.1. Solidarność .....                                                            | 69  |
| 4.1.2. Subsydiarność .....                                                          | 70  |
| 4.1.3. Partnerstwo .....                                                            | 72  |
| 4.2. Zasady organizacji polityki regionalnej .....                                  | 73  |
| 4.2.1. Programowanie .....                                                          | 73  |
| 4.2.2. Zgodność .....                                                               | 77  |
| 4.3. Zasady finansowania polityki regionalnej .....                                 | 78  |
| 4.3.1. Koncentracja .....                                                           | 78  |
| 4.3.2. Uzupełnienie .....                                                           | 81  |
| 4.3.3. Reguła n+2 .....                                                             | 82  |
| 4.4. Zasady oceny realizacji programów .....                                        | 83  |
| 4.4.1. Monitoring .....                                                             | 83  |
| 4.4.2. Kontrola finansowa .....                                                     | 87  |
| 4.4.3. Ewaluacja .....                                                              | 87  |
| <b>Rozdział 5. Instytucje polityki regionalnej w Unii Europejskiej</b> .....        | 90  |
| 5.1. Instytucje ustawodawcze .....                                                  | 91  |
| 5.1.1. Parlament Europejski .....                                                   | 91  |
| 5.1.2. Rada Europejska .....                                                        | 93  |
| 5.1.3. Rada Unii Europejskiej .....                                                 | 94  |
| 5.2. Instytucja wykonawcza .....                                                    | 96  |
| 5.2.1. Komisja Europejska .....                                                     | 96  |
| 5.3. Instytucje finansowe .....                                                     | 97  |
| 5.3.1. Europejski Bank Inwestycyjny .....                                           | 97  |
| 5.3.2. Europejski Bank Centralny .....                                              | 100 |
| 5.4. Instytucje opiniotwórczo-doradcze .....                                        | 100 |
| 5.4.1. Komitet Regionów .....                                                       | 100 |
| 5.4.2. Komitet Ekonomiczno-Społeczny .....                                          | 103 |
| 5.5. Instytucje kontrolne .....                                                     | 105 |
| 5.5.1. Rzecznik Praw Obywatelskich – OMBUDSMAN .....                                | 105 |
| 5.5.2. Trybunał Obrachunkowy .....                                                  | 105 |
| 5.5.3. Europejski Urząd ds. Zwalczania Oszustw Finansowych<br>i Gospodarczych ..... | 106 |
| 5.6. Instytucja sądownicza .....                                                    | 106 |
| 5.6.1. Europejski Trybunał Sprawiedliwości .....                                    | 106 |
| 5.7. Pozapaństwowe podmioty polityki regionalnej .....                              | 107 |
| 5.8. Kongres Władz Lokalnych i Regionalnych Europy .....                            | 109 |
| 5.9. Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju .....                                       | 109 |
| 5.10. Podmiot lokalny .....                                                         | 110 |

|                                                                                                     |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Rozdział 6. Instrumenty europejskiej polityki regionalnej</b>                                    | 113 |
| 6.1. Instrumenty prawne                                                                             | 113 |
| 6.1.1. Ustawodawstwo pierwotne WE                                                                   | 113 |
| 6.1.2. Ustawodawstwo wtórne WE                                                                      | 115 |
| 6.2. Instrumenty finansowe                                                                          | 118 |
| 6.2.1. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego                                                      | 118 |
| 6.2.2. Europejski Fundusz Społeczny                                                                 | 121 |
| 6.2.3. Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej                                             | 127 |
| 6.2.4. Finansowy Instrument Wspierania Rybołówstwa                                                  | 130 |
| 6.2.5. Fundusz Spójności                                                                            | 131 |
| 6.2.6. Fundusz Solidarności                                                                         | 136 |
| 6.2.7. Fundusze przedakcesyjne                                                                      | 138 |
| 6.2.8. Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego<br>oraz Norweski Mechanizm Finansowy | 143 |
| 6.3. Instrumenty statystyczne – NUTS                                                                | 146 |
| <b>Rozdział 7. Inicjatywy Wspólnotowe</b>                                                           | 151 |
| 7.1. INTERREG III                                                                                   | 155 |
| 7.2. URBAN                                                                                          | 158 |
| 7.3. EQUAL                                                                                          | 159 |
| 7.4. LEADER+                                                                                        | 162 |
| 7.5. Inne formy pomocy                                                                              | 162 |
| <b>Rozdział 8. Polityka spójności społeczno-gospodarczej</b>                                        | 164 |
| 8.1. Znaczenie polityki spójności                                                                   | 164 |
| 8.1.1. Cele polityki spójności                                                                      | 165 |
| 8.1.2. Priorytety polityki spójności                                                                | 166 |
| 8.1.3. Wymiary polityki spójności                                                                   | 167 |
| 8.2. Spójność gospodarcza                                                                           | 168 |
| 8.3. Spójność społeczna                                                                             | 173 |
| 8.4. Spójność terytorialna                                                                          | 184 |
| 8.5. Efekty realizowanej polityki spójności na przykładzie wybranych państw                         | 190 |
| 8.6. Wyzwania polityki spójności                                                                    | 192 |
| <b>Rozdział 9. Zróżnicowania regionalne w państwach Unii Europejskiej</b>                           | 196 |
| 9.1. Austria                                                                                        | 197 |
| 9.2. Belgia                                                                                         | 198 |
| 9.3. Cypr                                                                                           | 200 |
| 9.4. Czechy                                                                                         | 201 |
| 9.5. Dania                                                                                          | 202 |
| 9.6. Estonia                                                                                        | 204 |
| 9.7. Finlandia                                                                                      | 204 |
| 9.8. Francja                                                                                        | 206 |
| 9.9. Grecja                                                                                         | 208 |
| 9.10. Hiszpania                                                                                     | 210 |

|                                                                                                                                                                                         |            |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 9.11. Holandia .....                                                                                                                                                                    | 214        |
| 9.12. Irlandia .....                                                                                                                                                                    | 214        |
| 9.13. Litwa .....                                                                                                                                                                       | 217        |
| 9.14. Luksemburg .....                                                                                                                                                                  | 217        |
| 9.15. Łotwa .....                                                                                                                                                                       | 218        |
| 9.16. Malta .....                                                                                                                                                                       | 219        |
| 9.17. Niemcy .....                                                                                                                                                                      | 219        |
| 9.18. Polska .....                                                                                                                                                                      | 221        |
| 9.19. Portugalia .....                                                                                                                                                                  | 222        |
| 9.20. Słowacja .....                                                                                                                                                                    | 223        |
| 9.21. Słowenia .....                                                                                                                                                                    | 223        |
| 9.22. Szwecja .....                                                                                                                                                                     | 224        |
| 9.23. Węgry .....                                                                                                                                                                       | 226        |
| 9.24. Wielka Brytania .....                                                                                                                                                             | 227        |
| 9.25. Włochy .....                                                                                                                                                                      | 228        |
| <b>Rozdział 10. Strategiczne dokumenty programujące politykę spójności</b>                                                                                                              |            |
| <b>w Polsce .....</b>                                                                                                                                                                   | <b>231</b> |
| 10.1. Narodowy Plan Rozwoju oraz Podstawy Wsparcia Wspólnoty .....                                                                                                                      | 232        |
| 10.2. Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego .....                                                                                                                        | 236        |
| 10.3. Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich .....                                                                                                                        | 241        |
| 10.4. Sektorowy Program Operacyjny Wzrost Konkurencyjności<br>Przedsiębiorstw .....                                                                                                     | 245        |
| 10.5. Sektorowy Program Operacyjny Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora<br>Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich .....                                                        | 250        |
| 10.6. Sektorowy Program Operacyjny Rybołówstwo i Przetwórstwo Ryb .....                                                                                                                 | 252        |
| 10.7. Sektorowy Program Operacyjny – Transport (SPO-T) .....                                                                                                                            | 254        |
| 10.8. Program Operacyjny Pomoc Techniczna .....                                                                                                                                         | 258        |
| 10.9. Program Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL dla Polski .....                                                                                                                            | 261        |
| 10.10. Program Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG III .....                                                                                                                               | 263        |
| 10.11. Strategia Wykorzystania Funduszu Spójności w Polsce na lata<br>2004–2006 .....                                                                                                   | 265        |
| 10.12. Program Operacyjny dla wykorzystania środków finansowych w ramach<br>Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego<br>oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego ..... | 269        |
| <b>Rozdział 11. Polskie podmioty polityki spójności .....</b>                                                                                                                           | <b>272</b> |
| 11.1. Instytucje Zarządzające .....                                                                                                                                                     | 272        |
| 11.2. Instytucje Pośredniczące .....                                                                                                                                                    | 277        |
| 11.3. Instytucja Płatnicza .....                                                                                                                                                        | 282        |
| 11.4. Instytucje Wdrażające i beneficjenci .....                                                                                                                                        | 284        |
| 11.5. Komitety Monitorujące .....                                                                                                                                                       | 288        |
| 11.6. System Informatyczny Monitorowania i Kontroli Finansowej .....                                                                                                                    | 291        |
| 11.7. Jednostki Monitorująco-Kontrolne .....                                                                                                                                            | 292        |



|                                                                                                                                                                                                                           |            |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 11.8. Komitety Sterujące .....                                                                                                                                                                                            | 293        |
| 11.9. Instytucje kontroli finansowej i audytu .....                                                                                                                                                                       | 294        |
| <b>Rozdział 12. Perspektywy rozwoju polityki spójności. Implikacje dla Polski ..</b>                                                                                                                                      | <b>296</b> |
| 12.1. Przygotowania Polski do realizacji polityki spójności po roku 2007 .....                                                                                                                                            | 303        |
| <b>Zakończenie .....</b>                                                                                                                                                                                                  | <b>312</b> |
| <b>ANEKS .....</b>                                                                                                                                                                                                        | <b>315</b> |
| – Rozporządzenie Rady z 21 czerwca 1999 r. Nr 1260/1999/WE<br>wprowadzające ogólne przepisy dotyczące funduszy strukturalnych .....                                                                                       | 315        |
| – Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 1783/1999/WE<br>z 12 lipca 1999 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju<br>Regionalnego .....                                                                     | 371        |
| – Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z 12 lipca 1999 r.<br>w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego (1784/1999/WE) .....                                                                                  | 377        |
| – Rozporządzenie Rady Nr 1257/1999/WE z dnia 17 maja 1999 r. dotyczące<br>wsparcia rozwoju wsi przez Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji<br>Rolnej (EFOiGR), zmieniające i uchylające niektóre rozporządzenia ..... | 385        |
| – Rozporządzenie Rady Nr 1263/1999/WE z dnia 21 czerwca 1999 r.<br>dotyczące instrumentów finansowych skierowanych na politykę<br>rybołówstwa .....                                                                       | 416        |
| – Rozporządzenie Rady z 21 czerwca 1999 r. zmieniające rozporządzenie<br>nr 1164/1994/WE ustanawiające Fundusz Spójności (1264/1999/WE) .....                                                                             | 420        |
| <b>Bibliografia .....</b>                                                                                                                                                                                                 | <b>427</b> |